

Aanleiding:

Een collectief van (IC-)verpleegkundigen binnen alle UMC's heeft, onder de naam Nurse Minded, een manifest opgesteld waarin zij pleiten voor meer waardering, zeggenschap en harde resultaten. Het manifest is ondertekend door 21 (IC-)verpleegkundigen.

De aanleiding van het manifest is het dreigende zorginfarct ten gevolge van de coronacrisis, in combinatie met de al langer bestaande problemen op de arbeidsmarkt. Volgens Nurse Minded heeft dit te maken met een gebrek aan doortastendheid binnen de hogere managementlagen in UMC's, de NFU en het ministerie.

Het manifest is 22 november jl. onder embargo aangeboden aan de vaste Kamercommissie VWS en 26 november overhandigd aan de NFU. 1Vandaag heeft hierover 5 en 27 november jl. een reportage uitgezonden.

Kernpunten:

- Het doel van het manifest is drieledig: IC-verpleegkundigen willen graag meer waardering (beloning en ondersteuning), zeggenschap en harde resultaten.
- De doelen zijn uitgewerkt in een eisenpakket aan de hand van de hoofdonderwerpen vanuit het Cao-akkoord UMC: 1. scholing & ontwikkeling, 2. beloning, 3. faciliteiten en vergoeding, 4. vitaliteit & werkgelegenheid, 5. zeggenschap en 6. management & leiding.
- Bij elk van deze onderwerpen is een verantwoordelijke partij aangewezen. Een deel van de verantwoordelijkheid wordt bij werkgevers (NFU en de UMC's) belegd en betreffen bijvoorbeeld CAO -gerelateerde zaken en het aanbieden van extra scholing.
- Voor een aantal onderdelen wordt 'de politiek', de minister van VWS in het bijzonder, aangesproken. Het gaat hierbij om de volgende punten:
 1. De vraag om inkomensbelastingvoordeel specifiek voor verpleegkundigen en verzorgenden;
 2. de vraag om het beroep van de verpleegkundige als 'zwaar beroep' aan te merken zodat vroegpensioen mogelijk wordt;
 3. de eis om zeggenschapsstructuren in zorgorganisaties juridisch te borgen;
 4. Tot slot vraagt het collectief ook aandacht voor het milieu. De verpleegkundigen voelen zich verantwoordelijk om een actieve bijdrage te leveren aan de reductie van afval. Het collectief vraagt hierin van de politiek om controle/handhaving.

Reactie VWS op het manifest:

- Dagelijks wordt zwaar beroep gedaan op zorgprofessionals, waar grote waardering voor is.
- Het is bewonderingswaardig dat de IC-verpleegkundigen zich daarbij ook inzetten met dit manifest vanuit de intrinsieke motivatie om de zorg te verbeteren en het vak van IC-verpleegkundige aantrekkelijker te maken.
- De doelen uit het manifest, waardering, zeggenschap en resultaten, zijn herkenbaar voor het Ministerie en kennen overlap met de bestaande beleidskoers (zie hieronder).
- De verantwoordelijkheid voor de onderwerpen in het manifest ligt in de eerste plaats in bij organisatie: de werkgever die met zijn medewerker bespreekt wat deze nodig heeft om inzetbaar te blijven of meer uren te werken. Dit blijkt ook uit het manifest: de IC-verpleegkundigen leggen veel verantwoordelijkheid bij de UMC's en de NFU.
- Voor het Ministerie biedt het manifest input voor beleid zoals het Herstelplan voor de zorg, de zeggenschapsagenda en het nieuwe Actieprogramma Werken in de Zorg.
- Eventueel: als de Kamer het amendement Ellemeet/De Vries aanneemt kan het waardevol zijn om bij de gesprekken met het veld ook te spreken met de IC-verpleegkundigen van Nurse Minded. En hun ideeën voor herstel en zeggenschap op te halen.

Bestaande beleidskoers:

- Het kabinet zet al in op **waardering**:
 - In het kader van waardering stelt het kabinet jaarlijks de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA) beschikbaar voor een concurrerende salarisontwikkeling. Deze kabinetsperiode 2018-2021 ging dat om circa 6 miljard euro. Voor 2022 gaat het om 1,6 miljard euro plus nog eens 675 miljoen euro extra specifiek voor het midden van het loongebouw n.a.v. de motie Hijink/Bikker.

- De beschikbare arbeidsvoorwaardenruimte vertaalt zich uiteindelijk in de cao's die in de sector worden afgesloten. De afgelopen jaren zijn de salarissen marktconform gestegen.
- In de recent afgesproken cao umc's is sprake van een loonsverhoging van 3,5% per 1-8-2021 en nog eens 3,5% per 1-1-2022 voor cliëntgebonden functies in het midden van het loonebouw, waaronder (ic)-verpleegkundigen. Daarbovenop wordt aan het einde van een aantal loonschalen in het midden van het loonebouw 2 extra periodieken toegevoegd. Al met al betekent dit dat (ic)-verpleegkundigen binnen de umc's er tussen de 7% en 12% op vooruit gaan.
- Daarnaast heeft dit kabinet nog eens incidenteel € 3 miljard uitgetrokken voor een bonus in 2020 en 2021 voor zorgprofessionals die een extra corona-inspanning hebben verricht. Hiermee wordt een bonus mogelijk gemaakt van 1000 euro in 2020, en dit jaar een bonus van 384 euro.
- Met betrekking tot het **ontlasten/ondersteunen van zorgprofessionals**:
 - In het kader van de 'Herijking Aanpak Najaar' wordt komende periode gekeken naar wat er nodig is om de inzet van het personeel te optimaliseren. In de eerst volgende stand van zakenbrief inzake Covid-19 zal hier concreet op teruggekomen worden.
 - Daarnaast is er afgelopen periode ook al veel gebeurd:
 - Het kabinet trof vanwege de pandemie crisismaatregelen gericht op het opschalen van de IC-capaciteit (€ 500 mln) en de beschikbaarheid van tijdelijke extra personeelscapaciteit, waaronder de Coronabanen en de Nationale zorgreserve (totaal €100 mln).
 - Voor zorgprofessionals wordt een aanbod van mentale ondersteuning van zorgprofessionals gefaciliteerd om verzuim en uitval van zittend personeel te voorkomen.
 - Tevens worden structurele maatregelen genomen gericht op de beschikbaarheid van voldoende en tevreden medewerkers voor de zorg, via het Actieprogramma Werken in de Zorg (80 miljoen in 2022 en vanaf 2023 structureel 130 miljoen per jaar) en de beschikbaarheidsbijdragen voor de medische en verpleegkundige vervolgoopleidingen (€1,3 mld).
- Inzake **zeggenschap** van zorgprofessionals:
 - In schriftelijke reactie op het SER-advies 'Aan de slag voor de zorg' heeft de demissionair Minister van Volksgezondheid het belang van zeggenschap benadrukt. In diezelfde reactie is vastgesteld dat er een merkbare verandering dient te komen in de mate van zeggenschap zoals die door zorgprofessionals wordt ervaren.
 - Demissionair Minister van Medische Zorg en Sport heeft hierop de voormalig 5.1.2e 5.1.2e gevraagd om advies uit te brengen over de positionering van verpleegkundigen en verzorgenden.
 - Hierop volgend heeft 5.1.2e een verkenning gedaan om te achterhalen of voldoende eigenaarschap is bij de partijen om met zeggenschap aan de slag te gaan en hoe zij die uitvoering zouden willen vormgeven.
 - Naar aanleiding van deze verkenning heeft V&VN het voortouw genomen in het opstellen van sector specifieke werkagenda's.
 - Inmiddels heeft de kamer een aantal concrete plannen ontvangen van de beroepsverenigingen FMS en V&VN, en een A4 vanuit overige sectoren. Hierover is VWS nu samen met de beroepsverenigingen en werkgevers in gesprek om concrete acties vorm te kunnen geven. Het resultaat van deze gesprekken volgt zo spoedig mogelijk begin 2022.
 - Daarnaast wordt binnen het ZonMw programma verpleging en verzorging €2 mln voor zeggenschap vrijgemaakt.
 - Tot slot is 5.1.2e gevraagd om te adviseren over:
 - Een onafhankelijke monitoring: zodat meetbaar wordt in welke mate zorgverleners meer zeggenschap ervaren; en
 - Een culturomslag: het is belangrijk dat het niet alleen gaat om het opzetten van formele structuren als een verpleegkundige adviesraad, maar vooral dat een verandering in de werkcultuur zal ontstaan.

Reactie op de concrete voorstellen gericht aan de politiek:

1. *De vraag om inkomensbelasting-voordeel specifiek voor verpleegkundigen en verzorgenden: (ontraden)*
2. Het is niet mogelijk om voor een specifieke groep uitzonderingen te maken in de belastingheffing. Thema's als schaarste, hard werken, (discussie over) hoogte van het inkomen spelen ook onder docenten, politieagenten, horeca-personeel enz. Het huidige belastingstelsel kenmerkt zich door heffing zonder aanzien des persoons of vakgebied.
3. *De vraag om het beroep van de verpleegkundige als 'zwaar beroep' aan te merken (ontraden)*
4. De overheid bepaalt niet zelf wat zwaar werk is. Het is aan sectoren om zelf aan te geven welke beroepen als 'zwaar beroep' zijn aan te merken. Het kabinet ondersteunt sectoren via de subsidieregeling Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uitreten (MDIEU). Deze regeling biedt subsidie voor uitkeringen van werkgevers aan werknemers die het niet volhouden tot de AOW-leeftijd en eerder willen stoppen, bijvoorbeeld vanwege de zwaarte van het werk.
5. *De eis om zeggenschap structuren in zorgorganisaties te waarborgen (ontraden):*
6. GL en de VVD hebben een initiatiefwetsvoorstel ingediend om zeggenschap wettelijk te verankeren. Vanuit de veldpartijen is hier kritisch op gereageerd omdat zeggenschap gerealiseerd moet worden vanuit de werkvloer, niet op grond van regelgeving. De gedachte die aan dit initiatiefwetsvoorstel ten grondslag ligt wordt wel ondersteund, namelijk: zorgen voor meer zeggenschap van zorgverleners. Daarom worden door beroepsverenigingen en werkgevers, samen met VWS, werkagenda's opgesteld voor alle sectoren. Begin 2022 wordt verwacht de Kamer te kunnen informeren. Alsdan wordt ook duidelijk hoe de werkagenda's zich tot het initiatiefwetsvoorstel verhouden. Vooralsnog wordt met deze werkagenda's primair ingezet op het bewerkstelligen van een cultuurverandering. Die cultuurverandering ligt voornamelijk in handen van werkgevers en werknemers. Het is daarbij de vraag of een wet op dit punt het meest geschikte instrument is om deze cultuurverandering tot stand te brengen.
7. *Het collectief ook aandacht voor de reductie van afval en uitstoot van CO2. Het collectief vraagt hierin van de politiek om controle/handhaving.*
8. NB. Momenteel wordt uitgevraagd bij Duurzaam VWS wat op dit moment gedaan wordt aan de verduurzaming van de zorg.